

A "Hajza végén" – Bán Oszkár versei

M. Világ - 1968. Szept.

Sok-sok éve, több évtizede is van annak, hogy "Hajza közben" címmel Bán Oszkárnak egy 60 oldalas verses füzete jelent meg Magyarországon. A versértők kis táborra felfigyelt ezekre a versekre, mert az emberekben a halálos butaság, az önfejűség és a nagyravagyás lelkiromlottságából a kivezető iránytű a költészet. A vers, a szavak mámoros muzsikája . . . mert a szavak az érzések és a gondolatok talán soha sem öregszenek . . .

Bán Oszkár 1922-ben kijött Amerikába. Magával hozta az otthon emlékét. A széplátást, a költészet varázslatát, a mesék világában, amelyeket a varrógépnél ülő édesanyja plántált el benne. Vagy a nagyon sokat mutató élet a falu, a város, az ut amelyen járt, az emberek akikkel beszélt és a halottak, akiket megírva siratott el . . .

Bán Oszkár 40 évig hallgatott, de amikor az édesanyja meghalt és a hamvait visszaküldte édesapja mellé a pincehelyi temetőbe, elkezdett megint verset írni. Megihlette újra a halott asszony, s nótafájának virágait odaszórta felesége, a hűséges, a szép, az aranyosan kedves Lonci elé, akit meghatott lélekkel az asszonyok asszonyává emelt. Bevallja, hogy Lonci nélkül

már nem is lenne életben. A Loncihoz írt versek a leészebbek a kötetében. Ezek, a szinte kamaszos versek tele vannak vággyal, sóvárgással, kiérződik belőlük, hogy ez a szerelem adta vissza újra a hitét, megnyugvását és megtalálta békéjét a költészetben. Bizonyíték erre a "Neked" című verséből ez az egyetlen szakasz is:

**Csengő harangzó hirdeti szemed
Arcod és tested nagyságos hírét
Egyszer érintse párnázott kezed
S ezer virágban csattan ki a rét.**

Nagyon szép a Vasváry Ödönhöz írott verse, akinek a papir palástjára ráaggatja a havasok tündökletes fehérségét, vagy ahogy emléket állít Szegedy Lászlónak az amerikai magyarság balladása Arany Jánosának.

Fiatal koromban azt hallottam, 60-nál kezdődnek a bölcs esztendők. Nem igaz. Az embert tovább taszigálja a vihar, pedig a bordák, a lélek bordái eresztenek . . . de a küldöttek tovább élnek. Példa erre a 40 évi hallgatás után feltámadt Bán Oszkár, akin nem állt bosszút az idő s im, most elérkezett oda, hogy méltanyolják és elismerjék.

Székely Molnár Imre

